

Gorzki los słodkiego imperium Wedla

- A. Czy znasz te popularne polskie marki (niestety niektóre z nich już nie należą do polskich firm)?
Jakie produkty sprzedają?
- B. Czy znasz inne polskie marki?
- C. Jakie popularne marki pochodzą z Twojego kraju?

1. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Często powtarza się anegdotę o egzotycznym władcy, który podróżując ulicami Warszawy, tak często widział billboardy z napisem „E. Wedel”, że pomyślał, że to typowe polskie powitanie. To najlepiej pokazuje, jaką firmą był kiedyś Wedel.

Chociaż dziś trudno w to uwierzyć, jeszcze dwa wieki temu czekoladę traktowano jak lekarstwo. Często była sprzedawana w aptekach – jako produkt dietetyczny (!) albo lek na migrenę. Nad Wisłą aż do połowy XIX wieku była nowością. Dla Karola Wedla – 33-letniego niemieckiego cukiernika, który uczył się swojej profesji w Londynie, Paryżu i Berlinie – była to wymarzona sytuacja. W 1845 roku zdecydował się przyjechać do Warszawy, a już sześć lat później otworzył własny biznes. Na rogu ulic Miodowej i Kapitulnej otworzył cukiernię, a obok zbudowano fabrykę czekolady.

Syn Karola, Emil, zdobył najlepsze wykształcenie, a później miał dwuletnią praktykę cukierniczą w Paryżu, zanim ojciec podarował mu rodzinny biznes. Podobnie było z synem Emila, Janem, który skończył studia w Berlinie, zrobił doktorat z chemii we Fryburgu i przeszedł wszystkie pozycje w rodzinnym biznesie, zanim zaczął kierować firmą. Do dziś model wedlowski (studia za granicą, praktyka, poznawanie firmy od podstaw) jest wzorem przekazywania władzy w firmie.

Największym innowatorem w Wedlowskiej rodzinie był Jan. Nie tylko był doskonałym cukiernikiem,

ale też świetnie kierował rodzinnym biznesem. Wprowadził w firmie atrakcyjne benefity dla pracowników, na przykład firmowe żłobki i przedszkola (Wedel był jedną z pierwszych polskich firm, gdzie zatrudniano kobiety na produkcji) czy gabinety lekarskie. Wedel zdobył lojalność i zaangażowanie ludzi nie tylko dzięki benefitom, ale też dzięki konkurencyjnej pensji. U Wedla stawki zaczynały się od prawie 40 złotych tygodniowo, podczas gdy pod koniec lat 30. polscy robotnicy zarabiali średnio 95 złotych miesięcznie. Wedel miał też imponujący zmysł biznesowy. Chciał zwiększyć popularność marki wśród zagranicznych elit, dlatego jego czekoladki były serwowane gościom paryskiej Grand Opéry i trafiły nawet do Nowego Jorku na Światową wystawę w 1939 roku. Ambitne plany pokrzyżowała wojna.

Żeby uchronić biznes przed zniszczeniem, Wedel zgodził się pracować dla okupanta. Przez cztery lata jego fabryka produkowała głównie czekoladę dla niemieckich żołnierzy. Jednocześnie Wedel angażował się w działalność konspiracyjną, jasno podkreślił swoją polskość, odmawiając podpisania Reichlisty. Po kapitulacji Powstania Warszawskiego aresztowano go i odesłano do obozu przejściowego w Pruszkowie. Po wojnie Wedel planował odbudować biznes, ale jego plany pokrzyżowali komuniści. Wyrzucono go z firmy, a potem pozbawiono praktycznie całego majątku – nie tylko firmy, ale też kilku kamienic i willi w Konstancinie. Do końca życia mieszkał w małym mieszkaniu na ulicy Szpitalnej. Zmarł w 1960 roku, bez potomków i w nietasce.

Zbudowana przez trzy generacje Wedłów firma nie zniknęła z biznesowego rynku. Gdy tylko stało się to możliwe, trafiła na giełdę, a potem ją sprywatyzowano. W 1991 roku koncern PepsiCo zapłacił 25 mln dolarów za 40% udziałów spółki. Sześć lat później Amerykanie podzielili firmę i sprzedali – linia czekoladowa trafiła w ręce brytyjskiego Cadbury (za 76,5 mln dolarów), a część ciasteczkową przejął francuski Danone (za 80 mln dol.). W 2010 roku koreańsko-japońska Grupa Lotte przejęła firmę. Nie ujawniono sumy transakcji, ale mówi się o miliardzie złotych.

źródło: <https://www.forbes.pl/biznes/historia-firmy-e-wedel-i-jej-zalozycieli/gb78xjb>

- A. Kiedy zaczęła się historia firmy Wedel? Kto założył firmę?
- B. Kto wprowadził najwięcej zmian w firmie? Jakie zmiany?
- C. Co stało się z fabryką w czasie wojny i po wojnie?
- D. Co działo się z fabryką w XX wieku?

2. Dopasuj słowa do definicji

powitanie   spożywczy   połowa   wymarzony   podarować   pracownik   pensja
zagraniczny   pokrzyżować   plany   zgodzić się   potomek   dbać

- a) dać w prezencie - .....
- b) osoba, która pracuje dla firmy - .....
- c) pieniądze, które dostajemy za naszą pracę w firmie - .....
- d) powiedzieć 'tak'- .....

- e) z innego kraju - .....
- f) dzień dobry, cześć, hej itp. - .....
- g) dziecko w relacji do rodziców i dziadków - .....
- h) ½ - .....
- i) do jedzenia - .....
- j) robić wszystko, żeby ktoś albo coś miało się dobrze - .....
- k) idealny, taki jak chcemy - .....
- l) przeszkodzić komuś w planach - .....

2.1. Wyjaśnij słowa: cukiernik, wykształcenie, żłobek, czekoladki, właściciel.

FORMY BEZOSOBOWE ZAKOŃCZONE NA -NO I -TO

- Formy bezosobowe zakończone na -no i -to **opisują powtarzalne lub jednorazowe akcje bez wskazywania wykonawcy**. Te formy występują tylko w czasie przeszłym
np. Dawniej częściej **używano** telefonów stacjonarnych.

Ten kościół **zbudowano** w XVIII wieku.

Struktura:

a) jeśli czasownik kończy się na **-ać** lub **-eć** dodajemy końcówkę **-no**
pisać → pisa**no** pracować → pracow**no** myśleć → myśl**ano**

b) jeśli czasownik kończy się na **-yć** lub **-ić** dodajemy końcówkę **-ono**
lubić → lubi**ono** mówić → mówi**ono** uczyć → ucz**ono** wierzyć → wierz**ono**

c) jeśli czasownik kończy się na **-ać** lub **-uć** lub jest bardzo **krótki** dodajemy końcówkę **-to**
pić → pi**to** zacząć → zaczę**to** pluć → plu**to**

3. Zaznacz w tekście bezosobowe formy czasowników.

4. Uzupełnij zdania właściwą formą bezosobową.

1. Tydzień temu w naszym mieście ..... (zorgarnizować) turniej tenisa.
2. Kiedyś ..... (budować) więcej domów.
3. Po wczorajszej konferencji ..... (zaprosić) gości do lokalnej restauracji.
4. Dawniej ..... (pić) wodę z tej rzeki.
5. W nocy ..... (rozbić) szyby w sklepie naprzeciwko.
6. W Krakowie ..... (odrestaurować) kamienice przy Rynku Głównym.

ZADANIE DOMOWE

1. Opisz krótko historię innej znanej firmy (nie musi być polska). Użyj form bezosobowych.